

A FOST ODATA CA
NICIODATA...
ÎN AMERICA!

TREI DECENII DE LA CEA MAI MARE
PERFORMANȚĂ
A FOTBALULUI ROMÂNESC

Jurnalul reporterului care a trăit, alături de Tricolori,
„visul american“ la „WORLD CUP – SUA 1994“

REPRIZA I**PE DRUMUL DE LA VIS LA REUȘITĂ!**

Lovitura de deschidere – Ovidiu Ioanițoia	7
Fotbalul – poveste... străveche!	9
„Once upon a time in America“	12
Viața ... se bate cu filmul!	13
Drum lung ... cale abătută!	16
Recurs la memorie. Mirajul străinătății	17
Dictatura de „catifea“ a profesorilor	18
Profesorul Gheorghe Constantin. Vinovatul fără vină!	18
De la un <i>profesor</i> la alt profesor	18
Recurs la memorie. Remember 2	20
Presa sportivă – tot mai puternică, tot mai „rea“!	20
Repriza a III-a – prima emisiune TV dedicată exclusiv fotbalului	20
Paradoxul Cornel Dinu: scurtul drum de la răsfățat ... la renegat al presei!	23
Out Dinu – In Iordănescu	28
Iunie 1993 – Neptun: „Să reclădim împreună speranța“. Gala Fotbalului Românesc – prima ediție	29
„Din cenușa imperiului“	32
Stelistul Iordănescu – marș triumfal spre America și ... stelele de general!	34
8 septembrie 1993 – Feroe–România 0–4. Răduccioiu, „careu de ași“ îmbrăcat ... în pijama!	34
13 octombrie 1993 – România–Belgia 2–1. Ilie – „file de poveste“!	35
17 noiembrie 1993 – Țara Galilor–România 1–2. „Botezul focului“ pentru Generația de Aur	36
Clipa de răsplătă și sărbătoare. Gala Fotbalului, 24 decembrie 1993, Teatrul Național București	41

Recurs la memorie. Remember 3. Calificarea... vine în Mercedes!	44
Anul 1994 – Cap Compas America. Cine se scoală devreme departe ajunge!	46
Periplu asiatic: 3 meciuri, 2 victorii și un egal. 5 goluri marcate, un singur autor: Ilie Dumitrescu!	46
Fotbal la vreme de... RĂZBOI! 23 martie 1994, Belfast, Irlanda de Nord–România: 2–0	48
Iarba verde și... prietenoasă de acasă.....	50
Cântec pentru Tricolori	52
Scapă cine poate!.....	54
Supărare și tensiuni în Paradis	56
Și ei puteau fi în avionul de America!	57

Cea mai frumoasă poveste a Naționalei

World Cup '94 a reprezentat cea mai amplă expediție din anele presei noastre, nu doar sportive. Niciodată până atunci, dar nici după aceea, o manifestare internațională, indiferent de natura ei, n-a mobilizat atâția ziariști români precum cea de-a XV-a ediție a Mondialelor de fotbal, găzduită de Statele Unite. Pentru comentarea cărora au plecat de aici peste 60 de gazetari, pe care așa-zisa „Generație de Aur“, Naționala condusă de pe bancă de Puiu Iordănescu și din teren de Gică Hagi, i-a răsplătit din plin prin calificarea în sferturile de finală, cea mai înalta performanță obținută vreodată de Tricolori.

Autorul acestor rânduri a făcut parte dintre cei 60, așa că vorbește în cunoștință de cauză. Din păcate, destui dintre confrății prezenți atunci în America s-au dus. Lor tuturor, de la Ioan Chirilă la Cristian Țopescu, de la Ion Ghițulescu la George Stanca, de la Gheghe Nicolaescu la Florin Condurățeanu, ca să-i pomenim doar pe câțiva, le suntem datori cu o lacrimă și o reverență.

Mai harnic decât mulți dintre noi, Ionel Stoica a strâns în circa 200 de pagini ce a trăit și a văzut în urmă cu aproape 30 de ani. S-a decis anevoie să încredințeze tiparului experiența sa, dar s-a dovedit inspirat. Deoarece cartea de față completează literatura noastră sportivă. O completează și o îmbogățește.

Cine se așteaptă să descopere în jurnalul american al lui Ionel Stoica un reporter frenetic, neastâmpărat, mereu în mișcare a ghicit. Ionel nu se dezmințe nici de data aceasta. Fidel sieși și profesiei, e același de pe ecranele televizoarelor, un entuziast care participă, care pune suflet și se implică. De aceea poate și atrage, ba chiar captivează, întâmplările și personajele din acest volum. Unul bine documentat, care se constituie într-o mărturie emoționantă despre ce s-a petrecut la World Cup '94, într-o povestire frumoasă și cursivă, scrisă cu atenție și îndemănare, pe care vă îndemn să o citiți.

Anul trecut, la aceeași editură, Ionel Stoica și-a publicat prima carte, intitulată *Prietenii din Arena AS*. Iată-l acum venind în fața noastră, la scurt timp, cu a doua. Asta vrea să însemne, deduc, că a dat drumul la robinet și că trebuie să fim pe fază, pregătiți de alte apariții. O să fim, nu-i așa?

Cristian Ivanitoaia

Fotbalul – poveste... străveche!

Mai mult decât REGELE SPORTURILOR, fotbalul este REGELE JOCURILOR. Toate marile întreceri ale omului au fost de la început jocurile cu mingea... Mingea înseamnă viață liberă!

– JEAN GIRAUDOUX, scriitor francez.

Fotbalul este muzică, dans și armonie. Nu e nimic care să binedispună mai mult decât o minge săltăreață!

– EDSON ARANTES DO NASCIMENTO – PELE.

Așa cum *Enciclopedia Larousse a fotbalului* ne spune, jocurile cu mingea, empirice precursore ale jocului de fotbal propriu-zis, par vechi de când lumea. Asta ne transmit o serie de basoreliefuri datând din secolul al V-lea î.Hr. care surprind câteva cete de sclavi prinși într-un joc cu o minge! Apoi Homer, marele poet antic grec, scria, prin secolul I î.Hr., despre jocurile cu mingea practicate în unele teritorii ale vechii Elade. Un „cronicar“ inedit al fotbalului poate fi și marele William Shakespeare, care include, spre sfârșitul secolului al XVI-lea, în capodopera sa *Regele Lear* o replică uluitoare: „**Tu, fotbalist abject!**“ Renașterea italiană consemnează date și comentarii despre „QUICO DEL CALCIO“, un joc al bucuriei și plăcerii publice practicat la Florența și Bologna.

Fără a forța gratuit limitele expresiei de la care a pornit această inedită călătorie prin „tunelul timpului“, întâlnim numeroase dovezi ale unor activități din cele mai îndepărtate vremuri, în care regăsim elementele esențiale ale jocului numit astăzi fotbal.

Astfel, la Curtea imperială a Chinei, un joc în care o sferă de lemn era purtată numai cu piciorul spre o poară-cadru apărată de un străjer era practicat și de împăratul **Tsing Ti**, care sfida astfel regulile și cutumele de la Curte. Cam la fel se petreceau lucrurile și în Japonia, în timpul dinastiilor **Engi** și **Tenrei**. Unele picturi semnate de artistul Curții imperiale **Schunso** ne arată câțiva... jucători purtând în picioare... *ghete de fotbal!* Erau samurarii din gărzile palatului care încheiau fiecare zi de instrucție în mânăuirea armelor printr-un joc cu o minge!

În Grecia antică, jocul cu mingea, cuprins chiar și în întrecerile olimpice, era numit *approxaxis* sau *episkiros*. Iar cei mai pricepuți în practicarea lui erau cei din marile cetăți **Atena**, **Sparta** și **Teba**. Ei alergau cu cel mai mare spor după câte... o bășică de porc!

Un joc asemănător era numit la romani *haspartum*. Bășica lor de porc era umplută cu paie, iar jocul devenise principala distracție a soldaților și comandanților din vestitele legiuni romane. Expedițiile acestora au dus și jocul în nordul Africii, în **Spania** și **Gallia**.

În Franța și Normandia Evului Mediu, jocul cu mingea se numea **Choule**. După 1060, campaniile militare purtate în insula britanică de normanzii lui Willhelm de Orania au răspândit jocul pe teritoriile care aveau să devină, după câteva secole, patria fotbalului modern.

Astfel, fotbalul propriu-zis, strămoșul cert al jocului de astăzi, își are leagănul în **Anglia**, la mijlocul secolului al XIX-lea. Acolo s-a născut și de acolo pornește uluitoarea sa dezvoltare și expansiune încununată cu o reușită deplină: cucerirea și acapararea întregii lumi.

Pe pământuri românești fotbalul, sportul-rege, sportul care acum domină autoritar interesul planetar are propria poveste. O poveste veche de 125 de ani, o poveste fascinantă, chiar dacă nu este marcată doar de lumini, ci și de umbre, de multe umbre. Iar rodul cel mai important al fotbalului unei națiuni, emblema, blazonul lui – **ECHIPA REPREZENTATIVĂ** – are propria istorie. O istorie așezată la loc distinct în povestea generală a fotbalului românesc.

De peste un secol **NAȚIONALĂ** se află în mijlocul interesului și pasiunii generale. În 102 ani s-au disputat aproape 750 de meciuri. Din păcate prea puține dintre acestea au adus bucurie, au reprezentat evoluții și rezultate memorabile și ca atare se constituie în repere pozitive pe acest parcurs secular.

Un remember obiectiv, argumentat de fapte, de rezultate și impact general în masa largă de suporterți detașează ferm cea mai fructuoasă perioadă din acest prim secol de viață al **NAȚIONALEI**. Este vorba despre ultimul deceniu al secolului trecut: 1990–2000. Este perioada în care s-au reușit 5 calificări la turnee finale mondiale (3) și europene (2). Turnee finale la care s-au obținut și cele mai bune rezultate. Pentru că, desigur, participări la turneele finale am mai avut în istorie (de 4 ori la cele mondiale, de 3 ori la cele europene și de 2 ori la cele olimpice). Dar toate stau aliniată în spatele devizei mult-uzatului slogan al anonimilor din sport: *Important este să participi!*

Raportând reușitele și rezultatele Naționalei din deceniul 10 al secolului XX, la tot ceea ce se izbutise până atunci s-au s-a întâmplat după aceea, în unanimitate cronicarii, istoricii, statisticienii, oamenii de fotbal și deopotrivă suporterii au aureolat pe merit anii '90 drept „**DECENIUL DE AUR**“, iar pe cei care au luptat și au triumfat în acei ani sub Tricolor „**GENERAȚIA DE AUR**“. Superlativul suprem pentru fotbalul românesc.

„**Coppa del Mondo, Italia 1990**“ – **Euro 2000**, „Belgia și Olanda“, acestea sunt bornele de hotar pentru cel mai frumos deceniu din viața Naționalei tricolore. Este deceniul în care s-au disputat 113 jocuri, încheiate cu un superbilanț: 62 de victorii, 27 rezultate de egalitate și numai 24 de înfrângeri. Tricolorii au marcat în cele 113 meciuri 212 goluri și au primit 101. A fost deceniul (primul de libertate pentru români) în care s-a ratat o singură calificare (Euro 1992 – Suedia), nerealizare oarecum compensată de premiera calificării „Tineretului“ la Turneul Final european al vârstei respective din 1998, turneu organizat de România.

Într-un deceniu de fotbal atât de rodnic, două momente se decupează cu o strălucire aparte: **locul 3 pe care România s-a situat în clasamentul mondial FIFA în septembrie 1997** (spre dureroasă comparație vedem locul 57 din 2011–2012!), și „**EVERESTUL**“ fotbalului românesc: **Naționala tricoloră, pe locul 5 la Cupa Mondială SUA 1994**.

Niciun eveniment, de orice natură, din istoria românilor nu a generat un entuziasm colectiv mai mare decât bătăliile și triumfurile fotbaliștilor Tricolori pe terenul sportului-rege. Numai izbânzile Tricolorilor au reușit să reunească spontan în piețe publice și pe străzi, într-o deplină și sinceră frățietate, milioane și milioane de români fericiți și mândri pentru victoriile propriilor reprezentanți pe câmpurile luptei sportive. Fără teama de a greși putem spune că

fotbalul și fotbalistii Naționalei au adus unele dintre atât de puținele clipe de bucurie și demnitate ale unui neam deloc răsfățat de soartă.

Autorul nu face parte din tagma pesimiștilor, a celor care „trăiesc numai din amintiri“ și văd „totul în negru“, ci a realiștilor și poate, paradoxal, a incurabililor visători. Trăind activ și implicat trecutul, își permite să spere, să viseze și să-și dorească șansa unor noi clipe de bucurie generate de slujitorii fotbalului românesc.

Realizările trecutului vor rămâne mereu repere și subiecte de comparație, dar categoric acest lucru nu trebuie să ducă la defetism, la renunțare și blazare, ci, din contră, să fie o sursă de gânduri și acțiuni pozitive, de cutezanță, de îndrăzneală, de înțelepciune, de pregătire și trudă, de conlucrare și bună organizare, de efectuare a unor alegeri corecte și inspirate, de dăruire totală, chiar de sacrificiu pentru *A FI DIN NOU CE AM FOST, SAU CHIAR MAI MULT!*

Trebuie să punem cât mai curând capăt amatorismului, hei-rupismului, veleitarismului și grandomaniei păguboase din guvernarea, organizarea și derularea activității fotbalistice.

După ani și ani de amăgire și neoprită coborâre pe toboganul fotbalului, a venit timpul adevăratei schimbări. Oameni competenți și dedicați, oameni cu experiență trebuie să aibă un cuvânt de spus, iar guvernanții, statul, să acorde atenția meritată de fotbal, sportul pe drept numit „sport-rege“, sportul care generează pasiuni și patimi de neîntâlnit în nicio altă zonă a vieții sociale.

Da „**fotbalul este o poveste veche**“, ba chiar... străveche. O poveste care vine de departe și merge departe. De dorit ar fi ca toți cei implicați, toți cei responsabili, toți cei care au putere de decizie să-și privească menirea nu ca pe un drept, ci ca pe o datorie. O datorie ce se cere onorată prin gândire și faptă care să aducă din nou bucurie.

„Once upon a time in America“

În vara anului 1984, celebrul regizor italian Sergio Leone – unul dintre cei mai mari cinești din toate timpurile, autor a zeci și zeci de filme, mare maestru al genului western, părinte al seriei numite, ca un omagiu adus țării de origine Western Spaghetti (ce-l avea în fruntea distribuției pe Clint Eastwood), ajuns la vârsta de 55 de ani – a surprins pe toată lumea odată cu lansarea ultimului și totodată celui mai bun film al său *Once upon a time in America* (*A fost odată în America*), rapid devenit un „clasic“ al cinematografului universale și ajuns între cele mai vizionate filme din istorie.

Așa cum regizorul a destăinuit, acesta fusese „proiectul vieții“ și lucrase la el mai bine de 16 ani. De altfel la nici 5 ani de la lansarea filmului, parcă împăcat cu sine, Sergio Leone s-a stins la câteva luni după ce împlinise 60 de ani.

C'era una volta in America, în limba sa natală, e un film epic de peste 4 ore. Criticii de specialitate îl consideră o capodoperă, mulți punându-l pe același plan cu celebrul *Godfather* (*Nașul*) al lui Francis Ford Coppola, din 1972, cu Marlon Brando și Al Pacino.

Inspirată din întâmplări reale (caracteristică ce dă și mai mare greutate filmului), pelicula hollywoodiană a lui Sergio Leone redă cu măiestrie și tandrețe viața unei găști de copii din ghetoul new-yorkez al anilor '20-'30 până spre finalul anilor '70.

Uniți de sărăcie și de viața grea, dar plini de ambiții și conduși de dorința de afirmare și parvenire, prin orice mijloace și în confruntări cu oricine, ei jură să-și dea viața unul pentru altul pe drumul reușitei. Povestea lor dramatică evoluează sub acest legământ din copilărie. Într-o lume în plină transformare supraviețuiesc prohibiției, mafiei, dictaturii sindicale, crizei economice, poliției corupte. Dar, odată ajunși la maturitate și tocmai atunci când tuturor le putea fi mai bine, verigile din lanțul prieteniei cedează, vine trădarea, iar toată construcția vieții lor se prăbușește.

Cu o distribuție de excepție – în care au strălucit Robert de Niro și James Woods, secondați de Joe Pesci, Christopher Walken, David Nolan și Elisabeth Mc'Govern –, filmul a intrat în sufletul spectatorilor și datorită temei muzicale compuse de Ennio Morricone, excepțional interpretată de maestrul Gheorghe Zamfir.

Once upon a time in America a fost distins cu Globul de Aur, pentru regie și muzică, trofeul Best Music, a primit premiile speciale ale Asociației Criticilor de Film din Italia și ale celor din „capitala filmului american“ Los Angeles, având și mai multe nominalizări la Premiile Oscar.

Viata... se bate cu filmul!

La exact 10 ani după ce filmul *Once upon a time in America* cucerise SUA și întreaga lume, în vara anului 1994 s-a disputat cea de-a 15-a ediție a celei mai populare competiții sportive din lume: Cupa Mondială la Fotbal. Gazdă, în premieră, Statele Unite ale Americii.

Printre cele 24 de țări care își dobândiseră dreptul evoluției pe stadioanele americane s-a numărat și Naționala României. Reprezentanta unui popor care, cu doar câțiva ani înainte, își cucerise prin jertfă dreptul la libertate, la democrație și visare, iar în 1994 încă se bucura de o simpatie aparte în multe țări ale lumii.

Asemenea găștii tinerilor din New York-ul interbelic, ceata fotbaliștilor români aterizată în vara anului 1994, întâi la New York (*orașul care niciodată nu doarme*) și apoi la Los Angeles („orașul visurilor”); printre cele mai tinere ca medie de vârstă, între cele 24 de finaliste, era cutezătoare, plină de speranțe și ambiții propunându-și, nici mai mult, nici mai puțin, decât: CUCERIREA AMERICII!

Sub deviza românească *Unul pentru toți și toți pentru unul!*, lansată și impusă în intimitatea vestiarului de bravul ei căpitan, Gheorghe Hagi (care avea să facă un mondial fabulos), delegația României și-a spus cu frumoasa îndrăzneală: *Dacă nici acum și nici în America nu visezi, atunci când și unde!*

Și da, așa a fost. Atâta timp cât toți au urmat propria lor „deviza-legământ” și au luptat cu sacrificiu și o exemplară dăruire, totul a mers minunat. A urmat un drum de vis, în care ei ne-au purtat, dar din care tot ei ne-au trezit tocmai atunci când ne era mai bine, când ne făcuseră să credem că totul este posibil. Și asta s-a întâmplat când propriul lor legământ nu a mai funcționat, când tocmai spiritul colectiv de luptă și sacrificiu s-a „gripat”. Atunci, din păcate, a venit capătul drumului!

În neuitata vară a anului 1994, Tricolorii, depășind toate neîmplinirile generațiilor anterioare din fotbalul românesc, s-au pregătit cu îndârjire, câte o dată chiar eroic, cu metodă și multă dedicație și au reușit evoluții remarcabile pe incandescențele stadioane din SUA, care au găzduit Turneul Final al Cupei Mondiale – competiția supremă care, o dată la 4 ani, magnetizează interesul și pasiunile întregii planete, fiind într-adevăr scena de gală a regelui sporturilor. Astfel au izbutit cea mai bună clasare din istorie: locul 5. Dar, Doamne! Cât de aproape am fost de împlinirea unui vis „nebunesc”: lupta finală pentru cel mai prețios trofeu din lume – coroana de aur a fotbalului.

A fost odată, a fost demult, *A FOST ODATĂ, CA NICIODATĂ, ÎN AMERICA!*

* * *

Eșecurile și dezamăgirile venite în cascadă, an după an, așază în legendă isprăvile generației '94. Cu fiecare an ce vine și trece ne cufundăm tot mai adânc în abisurile mediocrității.

Într-o neverosimilă comparație cu sumbrul tablou al anilor din urmă frapează evoluțiile și realizările celor care acum 3 decenii au uimit lumea. Emblematică străbate timpul, precum un

tablou de Grigorescu, imaginea bucuriei românilor prinși în neuitata și mediatizată *horă încinsă în miez de noapte* pe cea mai mare arenă a Cupei Mondiale, Rose Bowl din Los Angeles, din noaptea triumfului în fața vicecampionului mondial, Argentina! ROMÂNIA-ARGENTINA 3-2, la capătul meciului unanim apreciat drept cel mai frumos al Cupei Mondiale!

Iar răspunsul copleșitor l-au dat bulevardele și piețele Bucureștiului și ale tuturor orașelor din țară spre dimineața de 3 iunie 1994, „inundate” de carnavalurile dezlănțuite ale bucuriei nebune a românilor. Niciodată și nicidecum în istoria lor suporterii, toți românii, nu au fost mai fericiți și mai emoționați, nu și-au manifestat mai liber și mai necenzurat sentimentele și trăirile sublime.

Tricolorii fotbalului, antrenorii lor de la World Cup SUA 1994, văzuți prin sita și filtrul timpului, devin pe an ce trece adevărați eroi într-o generică mitologie sportivă. **Gheorghe Hagi, Florin Răducioiu, Daniel Prodan, Ilie Dumitrescu, Dan Petrescu, Miodrag Belodedici, Ionuț Lupescu, Dorinel Munteanu, Gheorghe Popescu, Gheorghe Mihali, Tibor Selymes, Bogdan Stelea, Florin Prunea**; exemplar pregătiți și conduși de cel care atunci și-a meritat pe deplin gradul și titlatura de general, **Anghel Iordănescu**, cu toții merită un loc de onoare într-un generic Panteon al Eroilor Sportului, alături de marii noștri campioni olimpici.

Prin ei, am fost și noi, românii, printre cei mai buni din lumea sportului-rege, sportul celor mai cuprinzătoare și fierbinți pasiuni, sportul care poate face atât de mult pentru fericirea și demnitatea unei națiuni. Alături de ei și împreună cu ei, în neuitata vară a anului 1994 am trăit și noi, românii, „VISUL AMERICAN!”

Povestea acelei generații și a acelor performanțe de excepție, resorturile și intimitățile inedite și exclusive ale „VISULUI AMERICAN AL FOTBALULUI ROMÂNESC” vor fi depănite în paginile cărții noastre.

Implacabil timpul trece, s-au schimbat și se schimbă generațiile, dar cu toții, și cei de astăzi, și cei de mâine trebuie să-i cunoască pe TRICOLORII NOȘTRI DE AUR, pe cei care au făcut posibile rezultate și performanțe ce astăzi par ireale, de neconceput, chiar de domeniul ficțiunii! Cine au fost, cum au fost, cei care au ridicat atât de sus ștacheta la care vrând-nevrând vor fi raportate toate generațiile din fotbalul românesc.

Poate că unii vor spune, aflând subiectul cărții noastre, că iar *trăim din amintiri*. Răspunsul cel mai simplu vine din dezolantul tablou oferit de ani și ani de fotbalul românesc, care fără să vrei te invită să te refugiezi în trecut.

Dar nu, lucrurile nu trebuie să stea deloc așa. Dorința și demersul sub care așezăm această carte se întemeiază pe reflecțiile și aforismele unor mari spirite ale lumii care teaurizează în vorbele lor rostul și rolul amintirilor în viață, deci și în sport:

O viață fără amintiri duce către o viață fără viitor (Paulo Coelho); *Amintirile te împing din spate, visurile te trag înainte* (Jesse Jackson); *Întotdeauna amintirile fac casă bună cu speranțele* (Octavian Goga).

Da! Amintirile se constituie într-un neprețuit tezaur. Un tezaur care trebuie să fie izvor, factor mobilizator, temelie și combustibil de ambiție și voință pentru depășire și autodepășire. Exemplar se exprimă în acest sens și marele Nicolae Iorga, care ne spune: *Amintirea este esența devenirii și continuității*, iar Mircea Eliade completează printr-o frumoasă expresie: *Amintirile sunt lampioanele timpului ce va să vină!*

Așadar suntem provocați să tratăm amintirile nu în cheie contemplativă, nu ca pe un tablou uitat într-o expoziție, nu ca pe un exponat de muzeu, ci tocmai ca sursă și izvor de speranță, îndrăzneală și construcție prezentă și viitoare.

Autorul a avut șansa și privilegiul de a fi martor și trăitor ceas de ceas, zi și noapte, în mijlocul delegației României de-a lungul celor 44 de zile ale expediției din acea vară-etalon a fotbalului nostru și consideră acest demers ca pe o datorie de suflet și conștiință față de acei bravi sportivi, și asta cu atât mai mult acum, în această perioadă nefastă, când parcă pentru supporterul român până și licărul speranței, despre care se spune că nu moare niciodată, devine tot mai palid și mai greu de aflat în orizontul sufletesc.

Da, prieteni, timpul și labirintul întâmplărilor lui ne pot răpi multe, dar în niciun caz amintirile, pentru că ele sălășluiesc în adâncurile sufletelor și minților noastre constituind tezaurul nostru neprețuit care trăiește odată cu noi, iar noi ne îndeplinim menirea trecându-l mai departe de la generație la generație. Iar pentru fotbaliști, cei de astăzi și cei de mâine, realizările GENERAȚIEI HAGI nu trebuie să inhibe, să tocească și să aplatizeze ambițiile, ci, din contră, să fie modelul și exemplul venite din propria istorie că se poate, că nimic nu este imposibil. *Dacă unii de-ai tăi au putut, de ce să nu poți și tu?! Acestea trebuie să fie gândul și ținta.* Amintirile să se regăsească în lupta și izbânda prezentă și viitoare. Aceasta este și menirea dorită din suflet de autor pentru acest demers publicistic.

Prieteni cititori, nu trebuie să uităm niciodată că și pentru noi, românii, *A fost odată, ca niciodată, în America!* Deși clepsidra timpului ne duce tot mai mult spre poveste și ficțiune, ei bine nu. A fost „de-adevăratelea“. A fost real, a fost minunat și foarte aproape de sublim.

Metafora împrumutată de la acel film celebru ne-ar putea conduce spre basm și poveste. Dar nu a fost și nu este deloc așa. Sigur este o poveste, epică, minunată, dar este o poveste reală, este povestea unor oameni reali și a izbânzii lor exemplare care le-a înobilat viața sportivă.

Cartea noastră – dedicată momentului de apogeu al „Deceniului de Aur“ și al generației sale: World Cup SUA 1994, bazându-se pe trăirile, observațiile și judecățile personale ale autorului (jurnalistul „tânăr matur“ ce a avut șansa vieții atunci când a fost agreat să facă parte din „familia tricoloră“ de-a lungul expediției în țara tuturor posibilităților) – încearcă să prezinte deciziile, condițiile, măsurile organizatorice, resorturile, pârghiile și mai ales oamenii (conducători, staff tehnic și medical, jucători) care au făcut posibilă performanța-simbol a fotbalului românesc.

Și, pentru că la momentul 1994 aveam propria experiență, propriul parcurs de implicare activă în fotbalul românesc, mi-am permis să readuc în atenție o serie de evenimente, de întâmplări și realități definitorii peisajului fotbalului românesc din acei ani. Și asta pentru a ne reaminti că dincolo de AMERICA '94 nu totul a fost „roz“ și prevestitor de reușită, ba chiar din contră! Vom încerca să arătăm „solul“ din care s-a născut visul american.

Deocamdată, ca o prefață a poveștii noastre spunem clar, nu, nu a fost deloc simplu, nu a fost ușor, nu a fost un drum de lumină care să pregătească și să prevestească „minunile de pe stadioanele americane“.

Drumul până la performanța supremă din America nu a fost deloc ușor și nici pe departe un „marș triumfal“, așa cum noi ne-am fi dorit, iar liderul de generație, Gheorghe Hagi, ne spusese odată cu calificarea, după 20 de ani de încercări nereușite, la „Coppa del Mondo – Italia 1990“: *De acum a venit și rândul nostru să jucăm pe prima scenă a fotbalului lumii, iar alții să rămână acasă și să ne privească la televizor. Iar Italia novanta nu este decât începutul!*

Da, așa a fost să fie în „deceniul de aur“ al fotbalului românesc (1990–2000), dar, în pofida pornirii frumoase, parcursul nu avea să fie deloc ușor și lin. Imediat după vara italiană, metehnelor mai vechi ale fotbalului nostru li s-au adăugat unele noi. Libertatea totală, căpătată pe nepregătite, la cumpăna anilor '89–'90 a fost primită cu entuziasm, dar deloc asumată și responsabil conștientizată.

În competițiile interne masivul exod european al fotbaliștilor români nu s-a resimțit foarte tare, ba chiar, aparent paradoxal, a adus un suflu nou. Și asta deoarece „piramida“ nu fusese dărâmată, iar mult-hulitul „sistem vechi“ încă producea în dinamica lui naturală probată și rodată în timp, aducând în prim-plan noi și noi aspiranți la „mirajul străinătății“. Dar în mod dureros și sfidând o anumită logică (fotbaliștii de afară aduc profesionalism și un plus de experiență și valoare) cel mai mult a avut de suferit Echipa Națională – etalonul și portstindardul oricărui fotbal.

Iluzia noastră – că de acum, după Italia 90, nu rămâne decât să ne prezentăm, iar calificările la competițiile europene și mondiale vor fi înșiruite ca mărgelele pe ață – a primit o năucitoare lovitură odată cu startul pentru „Euro 1992 – Suedia“. Și totuși, nu ne-am trezit la realitate, ca urmare și preliminariile pentru Cupa Mondială 1994 au fost ca un montagne russe năvalnic, încărcat de stări și sentimente contradictorii, atât pentru fotbaliști, cât și pentru suporterii.

Recurs la memorie.**Mirajul străinătății**

Multe, și nu neapărat toate înspre bine, s-au schimbat și în fotbalul nostru după 1989. În mod firesc a dispărut acea încorsetare comunistă absurdă și nefastă care a frânat sau în cel mai bun caz a stopat, a limitat destinul unor mari talente ale fotbalului, cărora, deși au avut generoase oferte, nu li s-a permis să evolueze la prestigioase cluburi din Occident. Cazurile cele mai dramatice fiind Dobrin și Balaci.

Într-o revanșă firească și atât de mult așteptată, după primele contracte semnate în străinătate, și asta încă înainte de Coppa del Mondo (Rotariu la Galatasaray și Hagi la Real Madrid), a urmat o amplă și total scăpată de sub control migrație a jucătorilor români spre cluburi de afară. Dorința de câștiguri mai mari și cât mai rapide, fără vreo preocupare pentru afirmare, prestigiu și consacrare sportivă, au urcat vertiginos scala cantității, însă au scăzut-o dramatic pe cea a calității!

În spatele imaginii frumoase date de transferurile „la vedere” și pe sume controlabile (Hagi la Real Madrid, Ghe. Popescu la PSV, Sabău – Feyenoord, Lăcătuș – Fiorentina, Răducioiu – Bari, Klein – Uerdingen, Lupescu – Leverkusen, Balint – Burgos) au existat alte zeci și zeci de tranzacții dubioase, unele chiar hilare. Trocuri jenante în care se cedau jucători și se primeau baxuri de bere, cartușe de țigări, televizoare color, frigider, dozoare de sucuri sau chiar navete cu pui și carcase de porci. Și să nu credeți că în aceste târguri degradante au intrat numai jucători necunoscuți, anonimi. Zsolt Muzsnay (fotbalistul bihorean de mare talent care nu cu mulți ani înainte fusese adus la Steaua pentru a-l înlocui pe Bölöni) a fost numai unul dintre numele cunoscute prinse în păienjenișul acelor așa-zise transferuri.

Profesorul Gheorghe Constantin. Vinovatul fără vină!

În contextul unei activități fotbalistice interne greu de ordonat și controlat, noul președinte al FRF, Mircea Sandu (ajuns la putere în urma unor alegeri „orchestrate“ de „eminența cenușie“ Mircea Angelescu, în august 1990), îl numește la conducerea Echipei Reprezentative pe Gheorghe Constantin – „Profesorul“, personalitate respectată a fotbalului românesc, om cu o redevabilă carte de vizită ca jucător și antrenor de club.

Din păcate, cariera de selecționer a „Profesorului“ Constantin a fost extrem de scurtă (numai 2 luni) și total nefericită: 4 meciuri (două amicale cu URSS, la Moscova, și cu Polonia, la București, ambele încheiate cu 2–1 pentru România și primele două jocuri oficiale în preliminariile pentru Euro 1992, amândouă pierdute: 1–2 cu Scoția, la Glasgow, și un neverosimil 0–3, la București, cu Bulgaria!) Pentru România, în acel joc cu vecina de peste Dunăre evoluaseră 10 fotbaliști de la cluburi de prim-plan din Europa și numai 3 de la echipele din țară.

Copleșit de rușine, dar păstrându-și demnitatea, Gheorghe Constantin a demisionat imediat după acel meci, în seara de 17 octombrie a anului 1990. Internaționalii noștri s-au întors a doua zi la cluburile care le asigurau generoase salarii, continuându-și carierele fotbalistice aflate pentru cei mai mulți la început de drum.

De la un profesor la alt profesor

Președintele FRF era obligat să acționeze rapid, campania de calificare, serios compromișă, era totuși abia la început. Calendarul prevedea peste nici două luni o nouă întâlnire. Ales a fost „un om de casă“, aflat în structurile federale, care beneficiase și de un stagiul de secund la Națională, cu Mircea Lucescu, și cu care „Nașul“ lucrase la Sportul Studentesc – profesorul Mircea „Riciu“ Rădulescu. Mandatul acestuia: 1 an și jumătate și 12 jocuri; 6 amicale (5 înfrângeri și 1 egal) și 6 oficiale, toate în preliminariile europeanului suedez: 4 victorii (2 cu San Marino) și 2 egaluri. Într-un an și jumătate Mircea Rădulescu a debutat vreo 20 de jucători la Națională. Cu câțiva dintre ei se poate spune că a avut „mână bună“ (Dorinel Munteanu, Florin Prunea, Mihali, Panduru), însă cei mai mulți nu au fost decât „trecători“ pe la Națională (Mănăilă, Pigulea, Buia, Moga, Hanganu, Vlaicu, Kadar...)

Cu toate încercările, calificarea la Euro nu a putut fi obținută, atmosfera la lot s-a involburat din nou, atingând punctul de fierbere în avionul de întoarcere spre țară, după un amical pierdut cu Grecia, la Ioannina (0–1, 12 februarie 1992).

Jucătorii, toți numai de la echipe din țară, au asistat stupefiați la o înfierbântată polemică între selecționer, conducerea Federației și numerosul grup de jurnaliști care însoțiseră

Naționala. La fel ca și predecesorul său, Mircea Rădulescu cedează nervos și își anunță demisia chiar înaintea aterizării la București.

Înfrângerea din meciul amical cu Grecia a fost doar un pretext. De fapt soarta de selecționar a lui „Riciu“ Rădulescu a fost decisă imediat după ultimul meci al preliminariilor: mult-dorită și decisiva revanșă în fața bulgarilor, la Sofia, din 20 noiembrie 1991, când numai victoria ne mai putea aduce calificarea. Meciul s-a încheiat egal (1-1). Și nu atât acel rezultat (poate bun în alt context), cât deznodământul întregii campanii a dezamăgit și a zdruncinat serios încrederea tuturor celor implicați în fotbal și a suporterilor. Semnele de întrebare și îndoială înlocuiseră entuziasmul și optimismul aduse de „Coppa del Mondo“. Ce urma? Reveneam la campaniile nereușite cu rare oaze de bucurie ce caracterizaseră de-al lungul anilor fotbalul românesc sau ratarea era doar un accident pe ruta unui parcurs fericit pe care România se angajase odată cu calificarea și participarea pozitivă la Cupa Mondială din 1990?!

Personalitatea selecționarului Mircea Rădulescu, felul de a fi al acestuia, discursul plat, rezervat creau impresia de indecizie, de șovăială. Lăsat cam singur în fața presei, antrenorul Naționalei a intrat în malaxorul criticilor, iar sfârșitul devenise previzibil.